

Bilag: Ønsker - til udvidelse på Anlæg - budget 2021-2024				
Miljø-og Energiforvaltningen, Sektor Miljø & Plan				
Anlægsønske nr. 1	Vandløb; vandplan- og lavbundsprojekter			
År	2021	2022	2023	2024
Beløb i 1.000 kr.				
Udgifter	600	600	600	600
Indtægter				
Netto	600	600	600	600

Baggrund

Budgetønsket ligger i lige tråd med en række af pejlemærkerne fra Aalborgs DNA. Det er opgaver, der forbedrer en grøn og bæredygtig balance, et godt friluftsliv og løser klima- og miljøudfordringer. Alt sammen knyttet til vores vandløbsnære arealer, ådale og lavtliggende jorde.

Budgetønsket er en god investering for kommunen. Alle de konkrete aktiviteter og anlægsopgaver kan nemlig gennemføres med statstilskud. Og det er projekter, der markant gavner fisk, fjord og friluftsliv – samt natur og biodiversitet. Lavbundsprojekter er tilmed et af de mest effektive midler til at nedsætte udledning af drivhusgasser og nedsætter dermed klimabelastningen.

Vandområdeplanerne implementerer EU's vandrammedirektiv, og skal sikre et bedre vandmiljø i Danmark over tre planperioder. I planerne har Miljøstyrelsen fastsat krav om, hvilke typer af indsatser, der skal gennemføres i vandløbene. Kommunerne er forpligtigede til at gennemføre indsatsprogrammet.

Lavbundsprojekterne handler i sin kerne om at stoppe nedbrydningen af kulstofrige jorde ved helt eller delvist at vandmætte dem, så kulstof opbygges i tørven i stedet for at nedbrydes. Det betyder mindre CO₂ i atmosfæren, da CO₂ optages og indbygges i jorden i stedet.

Kommunen kan søge tilskud fra puljer til de konkrete projekter med op til 100% tilskud fra staten og EU. Forarbejdet, initiering og udvikling af projektet kræver ligesom myndighedsbehandlingen og selve ansøgningen om tilskud, at der er kommunale medarbejderressourcer hertil. Det er en ressourcekrævende opgave, der ikke er tilskudsberettiget. Som kompensation herfor har staten hvert år tilført kommunen midler til ikke tilskudsberettigede lønudgifter (DUT-midler). Disse DUT-midler, der gør Aalborg Kommune i stand til at søge tilskudspuljerne, er imidlertid beskåret markant, hvilket kan betyde, at flere af de manglende projekter ikke vil kunne realiseres, ligesom vi ønsker at være klar til næste planperiode, hvor der kommer nye mål og indsatser.

Erfaringer fra tidligere projekter viser, at det er muligt at hente tilskud på op til 10 gange de tilførte kommunale midler. Det er en ikke ubetydelig gearing af de kommunale midler, som sikrer arbejde og aktivitet i kommunen.

Der er tale om projekter, der skaber *store og helt afgørende forbedringer* for vandmiljøet til gavn for biodiversiteten samt plante- og dyrelivet. Ligeledes giver projekterne spændende muligheder for samtænkning med rekreative interesser i lokalområderne.

For lodsejerne kan projekterne udløse mulighed for jordfordeling, hvilket kan være attraktivt.

Idet der kan forventes en stor fremgang for bl.a. ørrederne i vandløbene, vil alle vandløbsprojekter have positiv synergi til erhverv indenfor lystfiskerturisme. For at de erhverv har succes, er en kritisk succesfaktor, at der er fisk at fange. Det hjælper dette budgetønske med.

Den gældende Vandområdeplan 2 forpligtiger Aalborg Kommune til at gennemføre en lang række Vandløbs- og vådområdeprojekter i perioden 2015 til 2021.

Omfang og status på kommunens arbejde fremgår af nedenstående tabel 1. I 2021 starter en ny planperiode med nye mål og indsatser.

Som det fremgår af tabel 1 nedenfor for den nuværende planperiode, er arbejdet med forundersøgelser i fuld gang, ligesom der allerede er gennemført en række vigtige anlægsprojekter. Det er sket med de midler stat og byråd tidligere har bevilget.

Som det fremgår af tabellen har Miljø- og Energiforvaltningen allerede hentet mange projekter til Aalborg Kommune med finansiering fra EU og staten. Der er hentet finansiering til at undersøge 48 km vandløb og 37 spærringer. Heraf er 32 ud af 37 spærringer fjernet eller undervejs til at blive det, mens 20 km vandløb ud af 48 km er restaureret og finansieret af staten og EU. Tilskud fra stat og EU søgt og anvendt af Aalborg Kommune udgør alene i indeværende planperiode indtil nu 26,5 mio. kr. til aktiviteter i kommunen.

Vandområdeplan 2015-2021		Gennemført	I gang	Mangler	Total
<i>Forundersøgelse</i>	Spærringer	37 stk.	-	0 stk.	37 stk.
	Restaurering	40 km	8 km	0 stk.	48 km
<i>Anlæg</i>	Spærringer	19 stk.	13 stk.	5 stk.	37 stk.
	Restaurering	8 km	12 km	28 km	48 km

Tabel 1. Oversigt over vandløbstiltag i vandområdeplan 2015-2021 i Aalborg Kommune. Det er angivet om tiltaget er gennemført, i gang med at blive gennemført eller mangler at blive gennemført.

Der er således udført forundersøgelser på langt hovedparten af de udpegede indsatser, der derved er klar til at realisere, og det vil være ærgerligt ikke at kunne gennemføre de projekter, der i gang. Tilmed når staten og EU hjælper med finansieringen.

De konkrete indsatser i Vandområdeplan 3 er ikke endeligt fastlagt, men der er potentielt mulighed for at søge om tilskud på op mod 22,5 mio. kr i perioden frem mod 2027. Disse midler er til entreprenører, intern aflønning af kommunens medarbejdere og eksterne rådgivere.

I forhold til vådområde- og lavbundsprojekter er der betydelige arealer i kommunen, hvor der skal igangsættes undersøgelse ift. muligheden for at ændre anvendelsen til ekstensivt lavbundsareal med opbygning af tørvejord i stedet for nedbrydning.

Der er igangsat forundersøgelser og realisering af projekter for 1,8 mio kr., og yderligere søgt om 1 mio. kr. i det netop lukkede ansøgningsvindue.

Konkret er der mulighed for at igangsætte forundersøgelser for lavbundsprojekter på over 4.000 ha. Det potentielle tilskud til kommunens interne arbejde samt gennemførelse af projekterne kan beløbe sig til op mod 30 mio. kr. Hertil kommer muligheden for at søge betydelige midler til erstatning af lodsejeres arealafgivelse og/eller driftstab som følge af gennemførte lavbundsprojekter. Midler til jordfordeling for lodsejere er også omfattet.

Aktivitets- og kvalitetsmæssige konsekvenser

De reducerede ressourcer i kommunen begrænser muligheden for at trække statslige projektilskud til Aalborg Kommune. Det er tilskud, der indtil nu både sikrer kommunen en årlig indtægt på over 0,5 mio. kr. til tilskud til kommunens interne lønudgifter på projekterne, og endvidere sikrer tilskud til anlægsomkostninger på 4-7 mio. kr. årligt, således at de lovpligtige indsatser med forbedringer i vandmiljøet kan gennemføres.

Såfremt der tilføres de nødvendige ressourcer, vil det fortsat være muligt at prioritere arbejdet med at ansøge om betydelige statslige projektilskud til kommunens gennemførelse af vandområdeplanens vandløb og vådområder og ikke mindst til at sætte stærkere ind på lavbundsprojekter.

Økonomiske konsekvenser

Kommunen er forpligtet til at gennemføre Vandområdeplan 2015-2021 og den efterfølgende Vandområdeplan 2021-2027. Bevilges midlerne ikke, så er Aalborg Kommune ikke i stand til at gennemføre indsatsprogrammet og dermed lever kommunen ikke op til bekendtgørelse af *lov om vandplanlægning*.

Pr. 31. december 2019 bortfaldt en midlertidig byrådsbevilling til området. Den er delvist erstattet af en bevilling på 350 tkr. i 2020.

For at sikre ressourcer til en fortsat gennemførelse af vandplanprojekter og lavbundsprojekter, herunder at søge projektilskud fra statens puljer, er der behov for at supplere med 600 tkr. som et anlægsprojekt over 10 år frem til afslutningen af næste planperiode plus et par år til færdiggørelse af projekterne. Tildelingen af eventuelle DUT-midler fra staten til 3. planperiode er ukendt. Såfremt staten øger DUT- tildelingen til området vil de 600 tkr. blive reguleret.

På grund af muligheden for statsligt tilskud til både anlægsomkostninger og interne lønomkostninger, vurderes det, at budgetønsket vil betyde, at Miljø- og Energiforvaltningen fortsat vil kunne hjemsege et årligt tilskud på over 0,5 mio. kr. til interne lønomkostninger, samt ikke mindst op mod 4-7 mio. kr. årligt til gennemførelse af projekter i Aalborg Kommune.

Bilag: Ønsker - til udvidelse på Anlæg - budget 2021-2024				
Miljø-og Energiforvaltningen, Sektor Miljø & Plan				
Anlægsønske nr. 2	Udskifte af rør i offentlige vandløb			
År	2021	2022	2023	2024
Beløb i 1.000 kr.				
Udgifter	1.000	850	850	850
Indtægter	0	0	0	0
Netto	1.000	850	850	850

Baggrund

I Aalborg Kommune er der ca. 45 km rørlagte offentlige vandløb. De offentlige vandløb vedligeholdes af Aalborg Kommune, der således er ansvarlig for løbende rensning, reparationer mv. Hvis rørene i et rørlagt vandløb skal udskiftes på længere strækninger grundet almindeligt slid, fremgår det af vandløbsloven, at omkostningerne hertil skal afholdes af de, der har nytte af den rørlagte strækning. Det betyder, at Aalborg Kommune ikke er forpligtiget til at afholde omkostningerne til omlægning af rørlagte strækninger, men at disse omkostninger kan pålægges lodsejer, forsyningsvirksomhed mv. efter et nytteprincip.

Idet mange rørlagte vandløb efterhånden er over 60 år gamle, må der i de kommende år forventes en stigning i behovet for omlægninger. Forvaltningen ser allerede dette behov i form af nedslidte rørledninger, der medfører forringet afvanding og store omkostninger til løbende vedligeholdelse af renholdelse. Udskiftningen er altså også et led i at undgå erstatningssager for oversvømmelser, så kommunen kan have orden i eget hus.

Vandløbsloven beskriver en konkret proces til en omlægning med fordeling af omkostninger efter det omtalte nytteprincip. Det er en administrativ tung proces, der dog sikrer de berørte borgere en høj grad af inddragelse og mulighed for en objektiv vurdering af de pålagte omkostninger.

For at kunne vurdere det endelige behov for renovering, er der behov for et højere grad af kendskab til tilstanden af kommunens rørlagte vandløb. Dette vil i flere tilfælde kræve en rensning og efterfølgende TV-inspektion, hvorved rørets fysiske tilstand kan vurderes.

Et øget kendskab til den fysiske tilstand, er altafgørende for at kunne planlægge vedligeholdelse og renovering af de offentlige rørlagte vandløb – og derved minimere risikoen for sammenstyrtede eller sandfyldte rør, med deraf følgende risiko for forringet afvanding og ikke mindst oversvømmelser mv.

Aktivitets- og kvalitetsmæssige konsekvenser

Hvis der tilføres midler til opgaven, vil forvaltningen igangsætte en forberedt renoveringsplan af kommunens ca. 45 km rørlagte offentlige vandløb.

Forvaltningen har gennemgået de rørlagte vandløb efter den nuværende viden. Idet der er tale om rørlagte vandløb, kendes den egentlige fysiske tilstand ofte kun i de tilfælde, hvor der er registreret et akut vedligeholdelsesbehov. Når TV-inspektionerne er gennemført, kan omfanget af renoveringer endeligt fastlægges.

Der er for nuværende vurderet et behov for omlægning/større renoveringer af i alt ca. 5 km rørlagte vandløb de kommende fire år.

Renoveringsplanen harmonerer med Aalborg Kommunes politik for nedklassificering af offentlige vandløb. Forud for en eventuel nedklassificering af et offentligt vandløb, vil Aalborg Kommune skulle dokumentere, at det pågældende vandløb er i regulativmæssig stand. Det betyder, at rørledningerne skal være uden større aflejringer, hvilket kan sikres gennem de foreslåede renspulinger. Viden om den fysiske tilstand ud fra en nyligt gennemført TV-inspektion, vil opfylde kravet til dokumentation af regulativmæssig stand. Muligheden for nedklassificering og overdragelse af vedligeholdet til private lodsejere vil derfor indgå, hvor det er hensigtsmæssigt. Landboforeninger og grundejerforeninger vil blive inddraget lokalt.

Både renspulning, TV-inspektion og konkrete renoveringer, vil skulle udføres af eksterne entreprenører, og vil derfor medføre en øget omsætning i branchen.

Økonomiske konsekvenser

Der er behov for midler til intern sagsbehandling og udarbejdelse af partsfordelinger mv., hvis Forvaltningen skal sikre en tilfredsstillende omlægning af udtjente rørlagte vandløb. Der er vurderet et behov for 150.000 kr., svarende til en kvart normering. Herved vil forvaltningen kunne prioritere en fagligt forsvarlig renoveringsstrategi.

Omkostningsfordelingen ved omlægning af rørlagte vandløb vil efter det i praksis udviklede nytteprincip, i mange tilfælde betyde, at der pålægges Aalborg Kommune et bidrag til de konkrete projekter. Bidragets størrelse vil afhænge af det offentliges nytte af pågældende rørlagte vandløb, men må forventes at beløbe sig til gennemsnitligt 20 % af anlægsomkostningerne.

Hvis det forudsættes, at det årlige renoveringsbehov er på 1 mio. kr. årligt, vil Aalborg Kommunes bidrag blive på ca. 200.000 kr. årligt.

Idet en fordeling af omkostningerne efter nytte princippet er en administrativ meget tung proces, vil der kunne opnås en stor tidsmæssig "besparelse", hvis Aalborg Kommune afholder 100 % af omkostningerne til omlægningen af udtjente offentlige vandløb. En sådan model er set i enkelte af landets kommuner, men kræver en tilførelse af op mod 2 mio. kr. årligt, og vil kunne medføre en pligt til at fortsætte strategien om total kommunal finansiering, efter princippet om ligebehandling. Der er derfor ikke taget udgangspunkt i den model i dette budgetønske, men altså i at pålægge de borgere, der har nytte, en udgift.

Omkostningerne til gennemførelse af de nødvendige renspulinger og TV-inspektioner er vurderet til ca. 500.000 kr. årligt i en periode på 4 år.

Budgetønsket omfatter altså kun en delvis udskiftning (ca. 20%) og budget for de første fire år. Der må derfor forventes et behov og et budgetønske for perioden efter 2024 også.

Budgetønsket er overslagsmæssigt opdelt som nedenfor.

Anlægsønske nr. 2	Udskifte rør i offentlige vandløb			
År	2021	2022	2023	2024
Beløb i 1.000 kr.				
Interne lønomkostninger	150	150	150	150
Spuling og TV-inspektioner	500	500	500	500
Kommunalt bidrag til omlægninger	350*	200	200	200
Total	1.000	850	850	850

* Det kommunale bidrag til omlægninger er 150.000 kr. større i 2021 end i de resterende år, idet der er en række akutte, omkostningstunge udbedringer, der bør foretages senest i 2021.